ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 69.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZEDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 4-го Сентября — 1845 — Wilno. WTOREK, 4-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 30 Августа.

Высочайшею Грамотою, 6 го Августа, Командиръ 5-го Пѣхотнаго Корпуса, Генералъ отъ Инфантеріи *Лидерсъ*, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Владиміра 1 й степени.

— Высочайшею Грамотою, того же числа, Начальнику Главнаго Штаба войскъ, на Кавказѣ находящихся, Генералъ-Лейтенанту *Гурко 2-му*, Всемилостивѣйше пожалованы алмазные знаки ордена Св. Александра Невскаго.

— Высочайшими Указами, данными Капитулу Орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами орденовъ: Св. Владиміра 3-й степени, 6-го Іюля, бывшій Предсѣдатель Кіевской Центральной Коммиссіи для ревизіи дѣйствій Дворянскихъ Депутатскихъ Со-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St Petersburg, 30 go Sierpnia.

Przez Najwyższy Reskrypt, z dnia 6-go Sierpnia, Dowódzca 5-go Korpusu Piechoty, Jenerał Piechoty *Lüders*, Najmiłościwiéj mianowany został kawalerem orderu Św. Włodzimierza klassy 1-éj.

— Przez Najwyższy Reskrypt, z tejże daty, Naczelnikowi Sztabu Głównego wojsk znajdujących się na Kaukazie, Jenerał Porucznikowi *Hurko* 2, Najmiłościwiéj udzielone zostały ozdoby brylantowe Orderu Św. Alexandra Newskiego.

— Przez Najwyższe Ukazy do Kapituły Orderów, Najmiłościwiéj mianowani Kawalerami Orderów: Św. Włodzimierza 3 klassy, 6 Lipca, były Prezes Kijowskiéj Centralnéj Komissyi do rewizyi czynności Deputatskich Zgromadzeń Gubernij Kijowskiéj, Podolskiéj i Wołyńskiéj,

СМѢСЬ.

Маршалъ Бюжо.

Любопытно взглянуть на начало военнаго поприща нынѣшняго Генералъ-Губернатора Алжиріи, Маршала Бюжо, награжденнаго въ минувшемъ году титломъ герцога Ислійскаго. Нынѣ, какъ извѣстно, поговариваютъ во Франціи объ отозваніи его отъ занимаемой имъ должности, которую онъ рѣшается промѣнять только на портфель Военнаго Министра.

Тома-Роберъ Бюжо де Ла-Пиконнери родился въ Лиможѣ, 15-го Октября 1784 года. Отецъ его былъ Перигорскій дворянинъ, мать принадлежала къ одной изъ знатнѣйшихъ фамилій Ирландіи. Послѣ этого не покажется удивительнымъ, что революціонная буря не пощадила ихъ, тѣмъ болѣе, что двое изъ ихъ сыновей удалились изъ Франціи. Младшій де ла Пиконнери, видѣвшій гоненіе своихъ родныхъ, которые были даже заключены въ тюрьму, казалось, долженствовалъ бы послѣдовать примѣру братьевъ; но, достигнувъ совершенныхъ лѣтъ, онъ рѣшился обречь себя на защиту отечества.

Однажды утромъ, высокій, здоровый юноша является въ Лиможъ, къ штабъ-офицеру одного пѣхотнаго полка, и проситъ записать его рядовымъ.

— Ваше имя? спросилъ офицеръ.

„Я Бюжо, Маркизъ де Ла-Пиконнери.“

— Маркизовъ теперь нѣтъ, молодой человѣкъ.

„Знаю, но вы спрашиваете меня объ имени, и я отвѣчаю вамъ. Впрочемъ, вычеркните Маркиза, если вамъ угодно; я дорожу только именемъ Француза.“

ROZMAITOŚCI.

Marszałek Bugeaud.

Ciekawą jest rzeczą spójrzeć na początki wojennego zawodu teraźniejszego Jenerał-Gubernatora Algieryi, Marszałka Bugeaud, który w upłynionym roku został nagrodzony tytułem Xięcia Isly. Teraz, jak wiadomo, krąży pogłoska we Francyi, że Rząd zamierza odwołać go z zajmowanéj posady, którą on sam zgadza się opuścić, ale z warunkiem, że ją zamieni na posadę Ministra wojny.

Tomasz-Robert Bugeaud de la Picconnerie urodził się w Limoges, 15 października 1784 roku. Ojciec jego był szlachcicem z Périgord, matka zaś pochodziła ze znakomitéj familii Irlandzkiéj. Nikt zatém dziwić się nie będzie, że zamieć rewolucyjna obojgu ich nie oszczędziła, tém bardziéj, że dwaj ich synowie opuścili Francyą. Młodszy de la Picconerie, widząc prześladowanie swoich krewnych, których nawet wtrącono do więzienia, powinien był, jak się zdawało, pójść za przykładem starszych swych braci; ale ten, doszedłszy do pełnoletności, postanowił poświęcić się na obronę ojczyzny.

Dnia jednego rano, wysoki, urodziwy młodzieniec stanął w Limoges przed sztab-oficerem jednego z półków piechoty, i prosił o zapisanie go na liście szeregowych żołnierzy.

— Jak się zowiesz? zapytał oficer.

„Jestem Bugeaud, Markiz de la Picconnerie.“

— Niema u nas teraz Markizów, młodzieńcze.

„Wiem o tém, ale się Pan pytasz o imie, a ja odpowiadam. Zresztą, niech Pan wykreśli tytuł Markiza, ja cenię tylko imie Francuza.“

браній Кіевской, Подольской и Волынской Губерній, нынѣ управляющій Кіевскою Палатою Государственныхъ Имуществъ, Статскій Совѣтникъ *Шійко*; — Св. Анны 2-й степени, Императорскою Короною украшеннаго, 2-го Іюля, Баталіонный Командиръ Полотскаго Кадетскаго Корпуса Полковникъ *Базилевскій*, и Заслуженный Инспекторъ классовъ сего же Корпуса, Статскій Совѣтникъ *Бруевичъ*.

— Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Святѣйшему Правительствующему Синоду, 30-го Іюня, Преосвященный Епископъ Архангельскій *Георгій*, Всемилостивѣйше назначенъ Архіепископомъ Тобольскимъ и Сибирскимъ, а Викарій Кіевской Епархіи, Епископъ Чигиринскій, Преосвященный *Варлаамъ*, Епископомъ Архангельскимъ и Холмогорскимъ.

Варшава.

Высочайшимъ Указомъ отъ 2 (14) Августа с. г., Всемилостивѣйше пожалована Предсѣдателю Генералъ-Аудиторіата, Генералу отъ Инфантеріи Князю *Шаховскому*, къ пожалованному уже Указомъ отъ 13 (25) Сентября 1838 г., Августовской Губерніи въ Ломжинскомъ Уѣздѣ имѣнію Новгородъ, съ доходомъ по 3,000 р. сер. въ годъ, часть того же имѣнія, отъ прежняго пожалованья оставшаяся, въ пространствѣ, соотвѣтствующемъ чистому годовому доходу въ 1,500 р. сер.

— Такимъ же Указомъ того же числа, Всемилостивѣйше пожалованы: Генералъ-Лейтенанту Сенатору *Писареву*, имѣніе Сломнички и Насѣховице, Радомской Губерніи въ Мѣховскомъ Уѣздѣ, и Генералъ-Маіору *Италійскому*, Графу *Суворову Рымникскому*, часть состоявшаго въ Сейненскомъ Уѣздѣ Августовской Губерніи имѣнія Мацьковъ, — каждому съ годовымъ доходомъ въ 2,250 руб. серебромъ.

—

На дняхъ, на полѣ деревни Чеховицъ, въ полуторѣ мили отъ Варшавы, Г. Тименецкій производилъ опытъ надъ машиною своего изобрѣтенія для жатья хлѣба, названную имъ *Жнецомъ*. Около тысячи лицъ прибыло по желѣзной дорогѣ изъ Варшавы и окрестностей, чтобы видѣть столь важное орудіе сельскаго хозяйства, объ изобрѣтеніи котораго думали давно, но безъ успѣха, какъ въ Европѣ такъ и Америкѣ. Наконецъ Г. Тименецкому удалось изобрѣсти то, что послѣ продолжительныхъ и напрасныхъ усилій оставлено уже было, и считалось вовсе несбыточнымъ. Машина Г. Тименецкаго, правда, не заключаетъ еще въ себѣ такой степени совершенства, чтобы могла удовлетворить всѣмъ требованіямъ; но главное основаніе и удачное примѣненіе сего важнаго изобрѣ-

---

— Очень хорошо, возразилъ офицеръ; но мнѣ не нравится и прозваніе де Ла-Пиконнери; оно отзывается аристократіей. Возьмите другое прозвище.

„Нѣтъ, извините! Я останусь при томъ, которое получилъ отъ отца.

— Какъ угодно сказалъ офицеръ; записавъ молодаго солдата; но въ полку васъ будутъ называть просто Бюжо; такъ звали одного храбраго капрала, котораго мы недавно лишились: подражайте ему, и получите также галуны.

И такъ, будущій герцогъ Ислійскій началъ свое военное поприще рядовымъ гренадеромъ, сначала на берегахъ Ла-Манша, въ 1805 году, потомъ въ Большой Арміи.

За сраженіе подъ Аустерлицемъ, онъ былъ произведенъ въ капралы гвардіи, и меньше чѣмъ черезъ годъ въ подпоручики въ 64-й Линѣйный Полкъ. Но, не довольный одною личною храбростію, молодой Бюжо очень хорошо понималъ, что, для дальнѣйшихъ успѣховъ по службѣ, должно соединять храбрость солдата съ познаніями офицера, и потому, продолжая драться наравнѣ съ другими, онъ вмѣстѣ съ тѣмъ старался обогатить свой умъ полезными свѣдѣніями. Съ новымъ полкомъ своимъ онъ прошелъ Пруссію, Польшу, былъ тяжело раненъ на поляхъ Пултусскихъ, и едва вылечившись, отправился черезъ Францію въ Испанію, въ чинѣ поручика и въ званіи старшаго адъютанта. Вскорѣ произведенный въ капитаны вольтижеровъ, а потомъ гренадеровъ 116-го Линѣйнаго Полка, онъ не оставлялъ Арагонской арміи до 1814 года.

Своими блистательными подвигами, молодой офицеръ заслужилъ въ послѣдствіи завидную для мно-

obecnie Zarządzający Kijowską Izbą Dóbr Państwa, Radzca Stanu *Szyjko* — Św Anny 2 klassy z koroną, 12 Lipca, Batalionowy Dowódzca Połockiego Korpusu Kadetów Półkownik *Bazylewski* i Zasłużony Inspektor klass tegoż Korpusu, Radzca Stanu *Brujewicz*.

— Przez Najwyższy Ukaz do Najśw. Rządzącego Synodu z d. 30-go Czerwca, Przewielebny Biskup Archangielski *Jerzy*, mianowany Arcybiskupem Tobolskim i Syberyjskim, a Wikary Eparchii Kijowskiéj, Biskup Czehryński, Przewielebny *Warlaam*, Biskupem Archangielskim i Chołmogorskim.

Warszawa.

Ukazem Najwyższym, na dniu 2 (14) Sierpnia r. b. wydanym, Jenerałowi Piechoty, Xięciu *Szachowskiemu*, Prezesowi Głównego Audytoryatu, do nadanych mu już Ukazem z d. 13 (25) Września 1838 r dóbr Nowogrodu, w powiecie Łomżyńskim, gubernii Augustowskiéj położonych, z dochodem rocznym r. sr. 3,000, dodaną została dalsza część tychże dóbr, od pierwszéj darowizny pozostała, w obszerności odpowiadającéj wysokości rocznego czystego dochodu r. sr. 1,500.

— Takimże Ukazem i z tejże saméj daty, nadane zostały: Jenerał-Lejtnantowi, Senatorowi *Pisarew*, dobra Słomniczki i Nasiechowice, położone w powiecie Miechowskim, gubernii Radomskiéj, i Jenerał-Majorowi Xięciu *Italijskiemu*, Hrabiemu *Suworowowi Rymnikskiemu*, część dóbr Mackowa, w powiecie Sejneńskim, gubernii Augustowskiéj, — każdemu w obszerności odpowiadającéj wysokości czystego dochodu rocznego r. sr. 2,250.

—

W tych dniach, na polu wsi Czechowic, o półtora mili od Warszawy, P. Tyminiecki okazał doświadczenie swéj machiny do cięcia zboża, nazwanéj przezeń *Żniwiarka*. Około tysiąc osób przybyło na dwóch pociągach drogą żelazną z Warszawy, jako też z okolicy, aby widzieć tak ważne narzędzie gospodarstwa wiejskiego, na wynalezienie którego siliły się oddawna, ale daremnie, umysły różnych krajów Europy i Ameryki. Pan Tyminiecki znalazł nakoniec, co po długich daremnych usiłowaniach już zaniechano, jako niepodobne do uskutecznienia. Nie chcemy przez to mówić, aby machina pana Tyminieckiego była już tak dokładna, iżby odpowiadała wszelkim wymaganiom: ale główna podstawa, trafna zasada tego ważnego wynalazku, nie pozostawia nic do życzenia. Machina tnie szybko i doskonale, ale jest za nadto ciężka, wykrusza zboże i niedogod-

---

— Bardzo dobrze, odpowiedział oficer; ale mnie nie podoba się także nazwisko de la Picconnerie; ono trąci arystokracyą. Przybierz inne nazwisko.

„Proszę mi darować; tego nie mogę uczynić. Zatrzymam imie, które mi ojciec zostawił.“

— „Jak się podoba, odpowiedział oficer, wciągnąwszy do listy wojskowéj młodego żołnierza; ale w półku nazywać cię będą po prostu Bugeaud; tak nazywano jednego walecznego kaprala, któregośmy niedawno utracili; naśladuj go, a otrzymasz także galony.

Tak więc, przyszły Xiąże Isly rozpoczął swój zawód wojenny jako szeregowy grenadyer, naprzód na brzegach La-Manszy, w roku 1805, potém w Wielkiéj Armii.

Po bitwie pod Austerlitz, został kapralem w gwardyi, a przed upływem roku podporucznikiem w 64-m linijowym półku. Ale nie przestając na saméj osobistéj waleczności, młody Bugeaud bardzo dobrze rozumiał, że dla dalszego powodzenia w służbie należało łączyć męztwo żołnierza z nauką oficera; przetoż walcząc podobnie jak drudzy, razem starał się zbogacać swój umysł zapasem pożytecznych wiadomości. Z nowym swym półkiem przeszedł Prussy, Polskę, ciężko był raniony pod Pułtuskiem, i zaledwie wrócił do zdrowia, udał się przez Francyą do Hiszpanii w randze porucznika i w obowiązku starszego adjutanta. Zaraz mianowany kapitanem woltyżerów, a potém grenadyerów 116 linijowego półku, nie opuszczał armii Arragońskiéj aż do roku 1814.

Przez swoje świetne czyny, młody oficer zasłużył na niemały zaszczyt, którego mu wielu wojskowych zajrzało,

тенія, совершенно удовлетворительно. Машина жнетъ скоро и чисто, но слишкомъ тяжела, выбиваетъ колосья и нехорошо кладетъ выкошенное; эти неудобства можно будетъ устранить и улучшить; нѣкоторыя усовершенствованія представлялись уже даже при произведеніи опыта. Необходима только постоянная твердость въ усиліяхъ, столь уже близкихъ къ своей цѣли, и изобрѣтатель увидитъ свое созданіе увѣнчаннымъ полнымъ успѣхомъ, и сдѣлаетъ честь какъ самому себѣ, такъ и своей странѣ въ промышленномъ мірѣ.

— Здѣсь получено печальное донесеніе, что 26-го Іюня, почти весь городъ Мендзыржецъ, лежащій по Брестъ-Литовскому тракту, имѣніе Графа Августа Потоцкаго, сдѣлался добычею пламени. Изъ числа болѣе 400 домовъ, уцѣлѣла едва только третья часть. Жители въ самомъ жалкомъ состояніи.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 1 Сентября.

Сегодня Король возвратился изъ Мюнхена въ Сансуси.

Франція.

Парижъ, 26 Августа.

Изъ замка Э сообщаютъ, что Король пользуется хорошимъ состояніемъ здоровья и часто прогуливается съ своимъ семействомъ.

— Королевскимъ постановленіемъ, подписаннымъ, 14-го Августа, въ замкѣ Э, девять членовъ палаты депутатовъ возведены въ Перское достоинство, именно: Бонneменъ, Догеро, Дюррье, Фюльширонъ, Жиро де-Ланградъ, Гартманнъ, Монторонъ, Реге-Лепенъ и Тюпинье; всѣ они принадлежатъ къ консервативной партіи. Это назначеніе служитъ доказательствомъ, что министры положили распустить палату; иначе не рѣшились бы лишиться девяти консервативныхъ голосовъ въ палатѣ депутатовъ.

— Палата перовъ состоитъ теперь изъ 305 членовъ, изъ коихъ 210 пожалованы послѣ 13-го Августа 1830 года, то есть во время правленія Короля Филиппа.

— По телеграфической депешѣ сообщаютъ, что, 22-го числа въ шесть часовъ вечера, въ Бордо вспыхнулъ ужасный пожаръ. Множество домовъ и нѣсколько магазиновъ со спиртомъ сдѣлались добычею пламени. 23-го числа, утромъ, при паденіи одной стѣны, начальникъ пожарной команды, его адъютантъ и три человѣка пожарной команды лишились жизни, а одинъ по-

ne ściele pokosy; atoli te uboczne niewłaściwości dadzą się łatwo sprostować, ulepszyć; sposoby ulepszenia nastręczały się już nawet przy doświadczeniu. Tylko wytrwałości w usiłowaniach, tak już blizkich celu, a wynalazca ujrzy swe dzieła uwieńczone najpomyślniejszym skutkiem i przyniesie zaszczyt sobie i krajowi w przemysłowym świecie.

— Smutną otrzymano tu wiadomość, że d. 26 Lipca, prawie całe miasto Międzyrzec, leżące na trakcie Brzesko-Litewskim, własność Hr. Augusta Potockiego, stało się pastwą płomieni. Z liczby 400 kilkudziesięciu domów, ocalała zaledwie część trzecia. Nędza mieszkańców trudna do opisania.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, 1 września.

Król Jego Mość powrócił dnia dzisiejszego z Monachium do Saussousi.

Francya.

Paryż, 26 sierpnia.

Z zamku Eu donoszą, że Król cieszy się bardzo dobrém zdrowiem i często odbywa przejażdżki z swą rodziną.

— Postanowieniem Królewskiem datowaném z Eu 14 sierpnia, mianowanych zostało 9 Parów, wszyscy z pomiędzy członków Izby Deputowanych. Nazwiska ich są: Bonnemain, Dogueran, Durrieu, Fulchiron, Girot de l'Anglade, Hartmann, Montoron, Reguet l'Epine i Tupinier; wszyscy należą do stronnictwa konserwacyjnego. To mianowanie uważają za oznakę, że Ministrowie postanowili rozwiązać Izbę, gdyż inaczéj nie pozbywaliby się dziewięciu konserwacyjnych głosów w Izbie Deputowanych.

— Izba Parów liczy teraz 305 członków, między któremi jest 210 mianowanych po 13 sierpnia 1830 roku, to jest za rządów Króla Filipa.

— Telegraficzna depesza donosi, że dnia 22 o godz. 6 w wieczór, wybuchł w Bordeaux straszliwy pożar Znaczna liczba domów i kilka magazynów ze spirytusami stały się pastwą płomieni. Przy obaleniu się jednego muru, rano d 23, dowódzca pożarnéj komendy, jego adjutant i trzech pompierów, utracili życie, a jeden pompier i dwóch żołnierzy zostali ciężko ranieni. Szkodę obliczają na 3 miliony franków.

гихъ военныхъ людей честь—быть помѣщеннымъ въ воспоминаніяхъ знаменитаго писателя, Маршала Сюше. Почти на каждой страницѣ Записокъ, изданныхъ Маршаломъ, имя Капитана, потомъ Маіора Бюжо, является подъ его краснорѣчивымъ и правдивымъ перомъ.

Такъ, въ описаніи осады Тортозы, сказано:

„Схватка была кровопролитная. Испанцы, опрокинутые прежде, нежели могли кончить свое движеніе, отступили въ величайшемъ безпорядкѣ. Капитанъ 116-го Линѣйнаго Полка Бюжо и Инженеръ-Капитанъ Гильеменъ отличились неустрашимостію въ преслѣдованіи непріятеля до послѣдней минуты.“

За это дѣло, Капитанъ Бюжо былъ награжденъ званіемъ баталіоннаго командира, и мы находимъ его передъ Тарагоною, отличающагося въ особенно важной экспедиціи. Маршалъ Сюше говоритъ:

„Въ ту же ночь, Губернаторъ Тортозы отправилъ поспѣшно баталіоннаго командира 116-го Полка, Бюжо, съ восемью стами отборныхъ солдатъ и пятидесятью кавалеристами, для того, чтобы сначала выручить Ампосту, а потомъ итти на помощь Лапитеру. Валенсійцы окружили фортъ Ампосту; аттакованные въ городѣ, гдѣ оплошно держались, они обратились въ бѣгство. Баталіонный Командиръ Бюжо, не теряя времени, уводитъ съ собою сто пятьдесятъ человѣкъ гарнизона, и продолжаетъ итти дальше. Онъ встрѣчаетъ и присоедняетъ къ своему отряду небольшую колонну Капитана Бино. Онъ ускоряетъ маршъ, и является на разсвѣтѣ въ виду Валенсійцевъ, ставившихъ на баттарею орудія, выгруженныя Англичанами. Не взирая на ихъ численное превосходство онъ аттаковалъ ихъ прежде, не-

widzieć się umieszczonym we wspomnieniach znakomitego pisarza, Marszałka Suchet. Prawie na każdéj karcie pamiętników, ogłoszonych przez rzeczonego Marszałka, imie Kapitana, potém Majora Bugeaud, ukazuje się pod jego wymównym piórem, którém zawsze kierowała prawda.

Naprzykład, w opisie oblężenia Tortozy, w ten sposób odzywa się o nim Suchet:

„Walka była zacięta. Hiszpanie porażeni wprzód, niżli mogli wykonać swoje poruszenia, cofnęli się w największym nieładzie. Kapitan 116 linijowego półku Bugeaud i Inżynier-Kapitan Guillemain, odznaczyli się nieustraszoném męztwem w ściganiu nieprzyjaciół do ostatniéj chwili.“

Za tę rozprawę, Kapitan Bugeaud został mianowany dowódzcą batalionu, i widzimy go pod Tarragoną, odznaczającego się w nader ważnéj wyprawie. Marszałek Suchet powiada:

„Téjże nocy, Gubernator Tortozy wysłał śpiesznie dowódzcę batalionu 116-go półku, Bugeaud, z ośmiu set wybranymi żołnierzami i z pięćdziesięciu jeźdzcami, aby naprzód oswobodził Ampostę, a potém szedł na pomoc La-Rapiterowi. Walencyanie opasali byli warownię Ampostę, lecz napadnieni w mieście, gdzie źle się trzymali, poszli w rozsypkę. Dowódzca batalionu Bugeaud, nie tracąc czasu, bierze z sobą 150 ludzi załogi i idzie dalej. Spotyka w drodze i wciela do swego oddziału niewielką kolumnę Kapitana Binot. Przyśpiesza kroku i o świcie stawa przed Walencyanami, którzy już zaciągali na bateryą działa, dostarczone morzem przez Anglików. Nie oglądając się na ich liczebną przewagę, uderza na nich wprzód, niżeli przyjść do siebie mogli z zadziwienia przy tak niespodzianém i nagłém natarciu Dowódzca batalionu Bu-

жарный и двое рядовыхъ тяжело ранены. Убытки цѣнятъ въ 3 милліона франковъ.

— Изъ Марселя сообщаютъ, что баронъ Раффо, министръ и тайный совѣтникъ Тунисскаго Бея, который былъ сюда присланъ беемъ съ порученіемъ къ французскому правительству, сѣлъ на корабль и обратно отплылъ въ Тунисъ.

— Графъ Віенно-Вобланъ, членъ бывшаго законодательнаго собранія, патисотеннаго совѣта и министръ при Людовикѣ XVIII, 22 го с. м. скончался на 89 году отъ роду.

27 Августа.

Г-на Гизо, который совершенно выздоровѣлъ, ожидаютъ въ столицу къ 30-го Августа. Г. Тьеръ не поѣдетъ въ Лилль, но, какъ слышно, предприметъ путешествіе въ Испанію, дабы лично осмотрѣть мѣста, гдѣ происходили сраженія во время Имперіи.

— Здѣсь носится слухъ, полученный съ антильскихъ острововъ, что новый президентъ гаитской республики, генералъ Пьерро, ведущій нынѣ кровопролитную войну съ независимою частію острова, т. е., съ Сенъ-Домингскою республикою, въ концѣ минувшаго Іюня, просилъ помощи у начальниковъ англійской и французской эскадръ, находящихся близъ этого острова.

— Турецкій посланникъ при нашемъ дворѣ Решидъ-Паша ожидаетъ отозванія, по случаю происшедшихъ перемѣнъ въ Константинополѣ, и готовится къ выѣзду.

— Въ *Constitutionnel* дѣлаютъ замѣчаніе, что производство 42 перовъ отъ 4 го Апрѣля, послѣдовало съ тою цѣлію, чтобы обезпечить въ пользу министерства большинство голосовъ въ палатѣ перовъ, при разсмотрѣніи вопросовъ — о перемѣнѣ рентовъ и объ университетахъ.

— Для выбора депутатовъ на мѣсто поступившихъ въ палату перовъ приглашены избирательныя коллегіи къ 17 му и 20 му Сентября. Понынѣ еще не извѣстно, будутъ-ли палаты распущены.

— Французское и бельгійское правительства признали полезнымъ назначить коммиссію, состоящую изъ ученыхъ ботаниковъ, для изслѣдованія болѣзни, которой подвергся картофель въ Нидерландахъ, Бельгіи, нѣкоторыхъ провинціяхъ Франціи, и въ нѣкоторыхъ округахъ Англіи, преимущественно же на островѣ Вайтѣ. Съ большимъ любопытствомъ ожидаютъ отчета сей коммиссіи; между тѣмъ одинъ профессоръ лѣсоводства въ литтихскомъ университетѣ, полагаетъ, что причину этой болѣзни должно искать въ грибо-видной плѣснѣ, которую ботаники называютъ *botrydis*, крестьяне же видятъ въ этомъ едва замѣтное пятно ржавчины, приписывая оную

— Dowiadujemy się z Marsylii, że Baron Raffo, Minister i Tajny Radzca Beja tunetańskiego, który przysłany był z poufném poleceniem Beja do rządu francuzkiego, i niejaki czas tu bawił, wsiadł na okręt i odpłynął na powrót do Tunis.

— Hr. Viennot Vaublanc, członek b. prawodawczego zgromadzenia, Rady pięciuset i Minister za Ludwika XVIII, umarł dnia 22 b. m. przeżywszy lat 89.

Dnia 27 sierpnia.

P. Guizot, którego zdrowie jest w jak najlepszym stanie, spodziewany jest tutaj około 30-go sierpnia. P. Thiers nie uda się do Lille, ale, jak słychać, odbędzie podróż do Hiszpanii, dla zwiedzenia miejsc bitew, za Cesarstwa stoczonych.

— Rozszerzają tu, nadeszłą z francuzkich Antyllów pogłoskę, iż nowy Prezydent Hajti, Jenerał Pierrot, który w téj chwili prowadzi morderczą wojnę przeciw niezawisłéj części wyspy, czyli Rzeczypospolitéj Dominikańskiéj, prosił w końcu Czerwca o pomoc dowódzców tamecznych stacyj, angielskiego i francuzkiego.

— Reszyd Basza, Poseł turecki przy dworze Tuileryjskim, spodziewając się odwołania w skutku zmiany gabinetu w Stambule, gotuje się do wyjazdu.

— *Constitutionnel* czyni uwagę, że mianowanie 42 Parów po 4-m kwietnia, ma na celu wzmocnienie ministeryalnéj większości w Izbie Parów, przy roztrząsaniu kwestyi o zmianie rentów i o uniwersytetach.

— Dla obrania deputowanych, w miejsce tych, którzy wstąpili do Izby Parów, zwołano kolegija wyborcze na 17-ty i 20-ty września. Dotychczas jeszcze nie wiadomo, czy Izby zostaną rozwiązane.

— Rząd francuzki równie jak i belgijski uznał za rzecz stosowną, mianować kommissyą, złożoną z uczonych naturalistów, dla zbadania choroby, jaką dotknięte zostały kartofla w Niderlandach, w Belgii, w niektórych częściach Francyi i w niektórych powiatach Anglii, mianowicie na wyspie Wight. Oczekują z wielkim interessem na sprawozdanie téj kommissyi; tymczasem jeden Professor leśnictwa przy uniwersytecie w Lüttich, utrzymuje, że przyczyny téj choroby szukać należy w grzybowego rodzaju plesni, którą botanicy nazwaliby *botrydis*, a wieśniacy widzą w tém zaledwie dostrzegalną plamkę rdzy, przypisując to albo zbyt wielkiéj suszy, albo zbyt wielkiéj wilgoci, lub też ukąszeniu od owadu. Ta choroba zaczyna się

жели они успѣли опомниться отъ изумленія при такомъ неожиданномъ и непредвидѣнномъ нападеніи. Баталіонный Командиръ Бюжо, распоряжавшійся симъ дѣломъ, доказалъ свои способности и неустрашимость.

Исчислять всѣ подвиги, которыми отличился молодой Бюжо, было бы утомительно; между главнѣйшими почитаются слѣдующіе: 1) Уничтоженіе Арагонскихъ шаекъ, именно шайки Кампильо, преслѣдованныхъ съ безпримѣрною энергіею и дѣятельностію; 2) сраженіе при Іеклѣ, гдѣ, съ нѣсколькими ротами вольтижеровъ, онъ разбилъ наголову тысячу пятьсотъ человѣкъ; 3) осады Сагонта, Тарагоны, Валенсіи, гдѣ, своею смѣлостію, онъ оказалъ арміи блистательныя услуги; 4) наконецъ, его частыя нападенія на Англійскую армію, стоявшую лагеремъ близъ Аликанте.

Маршалъ такъ умѣлъ оцѣнить Бюжо, что съ этой поры поручалъ ему самыя трудныя экспедиціи, посылалъ на самыя опасныя мѣста. Такъ, послѣ сраженія при Витторіи, когда Арагоская армія принуждена была къ тяжкому отступленію въ Каталонію, Сюше самъ поручилъ Бюжо аррьергардъ, и не раскаялся въ этомъ, потому что, въ сраженіи при Ордалѣ, Бюжо удержалъ за Французами побѣду едва не вырванную у нихъ непріятелемъ.

Наконецъ, въ 1813 году, Бюжо былъ награжденъ за свою отличную службу: онъ былъ произведенъ въ Подполковники и назначенъ командующимъ 14-мъ Линѣйнымъ Полкомъ, который Маршалъ Сюше уже нѣсколько разъ просилъ для него.

Англійская армія перенесла войну въ предѣлы Франціи; Маршалъ Сюше рѣшился итти на подкрѣ-

geaud, kierujący tą wyprawą, dowiódł swojéj zdolności i nieustraszonego męztwa."

Przywodzić wszystkie czyny, któremi się odznaczył młody Bugeaud, byłoby rzeczą zbyt długą; do główniejszych liczą się następne: 1) Rozproszenie band arragońskich, mianowicie bandy Kampiglia, które ścigał z bezprzykładną energią i pośpiechem; 2) bitwa pod Ieklą, gdzie z kilku rotami woltyżerów, poraził na głowę tysiąc pięćset ludzi; 3) oblężenie Saguntu, Tarragony, Walencyi, gdzie swoją walecznością wyświadczył armii znamienite usługi; 4) nakoniec, jego częste napady na armią angielską, stojącą obozem niedaleko Alicante.

Marszałek Suchet tak umiał ocenić Bugeauda, że odtąd poruczał mu najtrudniejsze wyprawy, i posyłał na najniebezpieczniejsze miejsca. Tak naprzykład, po bitwie pod Witteryą, kiedy armia Arragońska zmuszona została do przykrego odwrotu do Katalonii, sam Suchet poruczył Bugeaudowi tylną straż, i nie żałował tego; gdyż w bitwie przy Ordali, Bugeaud przechylił zwycięztwo na stronę Francuzów, którego tylko co im nie wydarli nieprzyjaciele.

Nareście, w roku 1813, Bugeaud był nagrodzony za swoją wzorową służbę: został mianowany Podpółkownikiem i dowódzcą 14-go linijowego półku, a który Marszałek Suchet kilkakrotnie już prosił dla niego.

Armia angielska przeniosła wojnę w granice Francyi; Marszałek Suchet postanowił iść na wzmocnienie Mar-

или излишней засухѣ, или излишней влагѣ, или же уязвленію насѣкомыхъ. Болѣзнь эта начинается съ верхнихъ листьевъ и съ цвѣта, или сѣменоносныхъ шариковъ; часть зеленаго листья лишается своего цвѣта и желтѣетъ, послѣ чего, на нижней поверхности его, образуется сѣрое пятно, которое вскорѣ обнаруживается въ видѣ бѣловатаго моха. Въ микроскопѣ мохъ этотъ представляется въ видѣ маленькаго грибка, чрезвычайно быстро распространяющагося въ шероховатыхъ частяхъ нижней поверхности листьевъ. За симъ, болѣзнь вскорѣ сообщается стеблю, который получаетъ черныя пятна, и вмѣстѣ съ листьями умираетъ. Пораженный этою болѣзнію картофель узнается изъ того, что кожица съ него весьма легко снимается, и послѣ насѣчекъ на немъ истекаетъ сокъ, издающій смрадный запахъ, похожій на грибной. Такая же болѣзнь угрожаетъ и табаку: въ Лилльскихъ окрестностяхъ замѣчены табачные листья, почернѣвшіе и гніющіе.

28 Августа.

Герцогъ Немурскій прибылъ, 22 го Августа, въ По, гдѣ, какъ пишутъ въ министерскихъ журналахъ, былъ принятъ съ живѣйшимъ восторгомъ. Къ 1-му Сентября возвратится онъ въ Байонну, откуда отправится въ Испанію. Поѣздка эта продолжится только четыре дня.

— Герцога Монпансье ожидаютъ въ послѣднихъ числахъ сего мѣсяца въ Тулонѣ, откуда онъ отправится въ Пампелуну или Парижъ.

— Королевскимъ, повелѣніемъ, отъ 24 го Августа, назначено въ отсутствіе Маршала Бюжо, должность альжирскаго генералъ-губернатора исправлять генералу Ламорисьеру. Кажется, что маршалъ Бюжо не возвратится въ Альжирію и что правительство учредитъ тамъ Вице-Королевство.

— Профессоръ исторіи въ коллегіи св. Лудовика г-нъ Куржонъ, назначенъ въ наставники къ герцогу Шартрскому.

— Говорятъ, что Горацій Вернетъ возведенъ будетъ въ званіе пера.

— Принцъ Жуэнвильскій прибылъ вчера въ замокъ Э. О прибытіи супруги принца ничего не пишутъ.

— Герцогъ Жуэнвильскій, на обратномъ пути своемъ изъ Кантона, когда вмѣстѣ съ супругою своею слѣдовалъ по желѣзной дорогѣ изъ Орлеана въ Парижъ, занималъ мѣсто на паровозѣ подлѣ истопника, въ продолженіи всей весьма быстрой ѣзды.

— Третьяго дня вечеромъ, въ присутствіи стоявшихъ подъ ружьемъ войскъ перевезена въ Гаврѣ статуя герцога Орлеанскаго на корабль *Marsouin*, кото-

od górnych liści, albo też od kwiecia lub bulek nasiennych; część zielonego liścia utraca swój kolor i żółknie, poczém na spodniéj jego powierzchni powstaje szara plamka, która się zaraz potém w postaci białawego mchu ukazuje. Drobnowidz przedstawia ten mech jako mały grzybek, który nadzwyczaj szybko rozszerza się w kosmatych częściach spodniéj powierzchni liści. Następnie choroba udziela się szybko łodydze, która dostaje czarnych plam i wraz z liściami obumiera. Dotknięte tą chorobą kartofle dają się przez to poznać, że skórka łatwo się z nich obiera, a przy ich narznięciu, sok płynie i daje się czuć zgniła woń, jak w świeżo pokrajanych grzybach. Taż sama choroba, grozi także zarazą i tabace: w okolicy Lille spostrzeżono liście tabaczne, które czerniały i przechodziły w zgniliznę.

Dnia 28 sierpnia.

Xiążę Nemours przybył 22-go sierpnia do Pau, gdzie, według dzienników ministeryalnych, został przyjęty z największym zapałem. Około 1-go września powróci on do Bajonny, skąd puści się w podróż do Hiszpanii. Podróż ta ma trwać tylko cztéry dni.

— Xiążę Montpensier spodziewany jest w końcu bieżącego miesiąca w Tulonie. Stamtąd uda się albo do Pampelony, albo do Paryża.

— Król, dnia 24 go sierpnia, postanowił, że podczas nieobecności Marszałka Bugeaud, tymczasowo obowiązki Jeneralnego Gubernatora Algieryi ma pełnić Jenerał Lamoricière. Zdaje się, że Marszałek Bugeaud nie powróci już do Algieryi, i że zamiarem rządu jest utworzyć w Afryce Wice Królestwo.

— Professor historyi w kollegium św. Ludwika, P. Courgeon, został mianowany nauczycielem Xięcia Chartres.

— Mówią że Horacy Vernet zostanie mianowany Parem.

— Xiążę Joinville przybył wczoraj do zamku Eu. Nic nie donoszą, czy przybyła tam także jego małżonka.

— Gdy Xiążę Joinville ostatnią razą w powrócie z Randlon, jechał z małżonką na kolei żelaznéj z Orleans do Paryża, zajął miejsce w lokomotywie, obok palacza, i pozostał tam przez całą bardzo szybką jazdę.

— Onegdaj wieczorem, w Havre, przeniesiono, w obec oddziału wojska stojącego pod bronią, statuę Xięcia Orleanu na okręt *Marsouin*, który ma ją przewieźć do Al-

---

пленіе Маршала Сульта; но, по прибытіи въ Нарбонну, узналъ о Тулузскомъ сраженіи и о возстановленіи старшей линіи Бурбоновъ.

Подполковникъ Бюжо остался командиромъ 14-го Линѣйнаго Полка, и чрезъ нѣсколько недѣль былъ произведенъ въ Полковники.

По возвращеніи Наполеона, въ 1815 году, онъ вмѣстѣ со всею арміею присталъ къ своему прежнему вождю. Два раза хотѣли его произвести въ генералъ-маіоры, но онъ отказывался, говоря: „Не хочу подать повода къ мысли, что руководствовался въ этомъ дѣлѣ честолюбіемъ; хочу заслужить повышеніе на полѣ битвы.“ Дѣйствительно, Бюжо заслужилъ это повышеніе, какъ желалъ, но чрезъ шестнадцать лѣтъ.

Полкъ его былъ посланъ въ Альпійскую армію; снова явился онъ подъ командою Маршала Сюше. 27 го Іюня, небольшой Австрійскій авангардъ показался на его аванпостахъ, и былъ имъ разбитъ совершенно. Плѣнные объявили Бюжо, что завтра онъ будетъ аттакованъ значительными силами. Въ слѣдующую ночь приходитъ бюллетень о битвѣ при Ватерлоо, и вскорѣ является корпусъ Австрійцевъ, въ числѣ 10,000 человѣкъ. Послѣ упорнаго сраженія, продолжавшагося десять часовъ, Австрійцы не только не могли смять 1,700 человѣкъ Французовъ, но самъ Полковникъ Бюжо, водившій своихъ солдатъ въ штыки, выбилъ непріятеля изъ его позицій, и остался на полѣ битвы.

При распущеніи арміи, Полковникъ Бюжо удалился въ Перигоръ, гдѣ женился на дѣвицѣ де Лафай, принадлежавшей къ почетнѣйшей тамошней фамиліи. Ему былъ тогда 31 годъ.

szałka Soulta; ale zaledwie przybył do Narbonny, dowiedział się o bitwie zaszłéj pod Tuluzą, tudzież o przywróceniu na tron starszéj linii Burbonów.

Podpółkownik Bugeaud pozostał dowódzcą 14-go linijowego półku, a po kilku tygodniach był mianowany Półkownikiem.

Po powrócie Napoleona z wyspy Elby, w 1815 roku, Bugeaud wraz z całą armią połączył się ze swoim dawniejszym wodzem. Dwakroć chciano go mianować Jenerał-Majorem, ale odmówił tego zaszczytu, powiadając: „Nie chcę dawać powodu do myślenia, że w téj rzeczy duma mną kierowała; pragnę na placu bitwy zasłużyć na to dostojeństwo.“ W rzeczy saméj, Bugeaud zasłużył na ten zaszczyt, w sposób jak sam tego żądał, ale dopiéro w szesnaście lat późniéj.

Półk jego został posłany do armii Alpejskiéj, i znowu znalazł się pod dowództwem Marszałka Suchet. 27-go Czerwca, nieliczna przednia straż austryacka ukazała się przy jego forpocztach i została przezeń porażona. Wojenni jeńcy oświadczyli Bugeaudowi, że jutro uderzą nań znaczniejsze siły. Tejże nocy przychodzi urzędowa wiadomość o bitwie pod Waterloo, i niezwłócznie ukazuje się korpus Austryaków, w liczbie 10,000 ludzi. Po zaciętéj walce, która się dziesięć godzin ciągnęła, Austryacy nie tylko nie mogli zgnieść garstki Francuzów, 1,700 ludzi, ale co większa, Półkownik Bugeaud, który osobiście prowadził swoich żołnierzy na bagnety, wyparł nieprzyjaciół z ich stanowiska i utrzymał plac bitwy.

Po rozpuszczeniu wojska, Półkownik Bugeaud usunął się do Périgord, gdzie się ożenił z panną de Lafay, która pochodziła ze znakomitéj miejscowéj familii. Miał naówczas 31 lat wieku.

рый доставитъ оную въ Алжиръ, гдѣ памятникъ этотъ будетъ воздвигнутъ 2 Ноября, съ приличнымъ торжествомъ.

Англія.

Лондонъ, 26 Августа.

Сегодня, день рожденія принца Альберта ознаменованъ былъ, по обыкновенію, пушечною пальбою въ паркѣ и въ Туверѣ.

— Изъ предложенныхъ на послѣднемъ собраніи парламента бумагъ, относящихся къ уничтоженію торговли Неграми, оказывается, что съ Декабря 1838 по Декабрь 1844 года, Англія издержала для этой цѣли 150,455 фунт. стерл., а расходы, по содержанію нужныхъ для того судовъ, простирались до 655,314 фунт. стерл. Въ продолженіе того же времени подвергнуто суду англійскихъ адмиралтейскихъ судовъ 346 кораблей, изъ которыхъ 66 — было уличенныхъ и 280 подозрѣваемыхъ въ веденіи торговли Неграми. Сумма, поступившая за проданные корабли, простирается до 107,737 фунт. стерл.; часть этой суммы раздѣлена въ видѣ добычи, а часть передана участвующимъ въ этомъ дѣлѣ правительствамъ. Въ вознагражденіе за неправильно пріостановленные корабли уплочено 1,405 ф. ст.

— Картофельная болѣзнь появилась также, въ сильной степени, въ Корнваллисѣ, и, по видимому, распространяется по разнымъ другимъ провинціямъ страны.

— Городъ Ливерпуль, третьяго дня, снова постигнутъ былъ пожаромъ, истребившимъ огромный магазинъ сахара Гг. Парри и Лейтфулля, и магазинъ хлопчатой бумаги Свенсона. Потери весьма значительны, и продукты, кажется, не были застрахованы.

— Въ *Morning Herald*, по послѣднимъ письмамъ изъ Багдата, сообщаютъ, что Персидскіе князья—Сулейманъ Мирза и Тимуръ-Мирза, пребывавшіе нѣкоторое время въ Англіи, во время охоты, вмѣстѣ съ другими своими родственниками, подверглись нападенію многочисленныхъ скопищъ кочевыхъ Арабовъ. Произошла отчаянная схватка, въ коей Сулейманъ-Мирза убитъ, а Тимуръ-Мирза и четверо другихъ юныхъ князей тяжело ранены. Сулейманъ и Тимуръ сражались съ отличнымъ мужествомъ; послѣдній, будучи уже раненъ, убилъ еще собственною рукою трехъ Арабовъ.

27 Августа.

Въ *Morning-Post* сообщаютъ, что въ высшемъ обществѣ партіи тори носятся слухи, что сэръ Робертъ Пиль, въ началѣ наступающихъ засѣданій палатъ, внесетъ предложеніе о нѣкоторыхъ измѣненіяхъ въ законѣ о хлѣбѣ, а именно, чтобы введенъ былъ, вмѣсто перемѣннаго, постоянный тарифъ пошлины съ заграничнаго хлѣба, съ тѣмъ, чтобы пошлина, уменьшаясь ежегодно, наконецъ была совершенно отмѣнена.

— *United Service Gazette* утверждаетъ, что 16 линейныхъ кораблей и 8—10 фрегатовъ будутъ снаряжены и вооружены, для охраненія англійскихъ гаваней.

— Мы узнали изъ министерства иностранныхъ дѣлъ, что таможенныя власти получили предписаніе отъ лорда казначейства, чтобы отнынѣ немедленно сообщали правительству о всякомъ отправленіи оружія изъ англійскихъ гаваней въ—испанскія и португальскія.

Германія.

Гота, 30 Августа.

Е. В. Королева Викторія 28 числа имѣла торжественный въѣздъ въ городъ Готу. Въ 6 часовъ вечера, пушечные выстрѣлы и колокольный звонъ возвестили о приближеніи въ городъ изъ Рейнгардсбруна кортежа, въ главѣ котораго находился отрядъ жандармовъ. За ними ѣхала карета правителя области,—молодые дворяне верхомъ и егеря. Потомъ, въ открытомъ придворномъ экипажѣ сидѣли: Королева Викторія съ Королевою бельгійскою, а впереди Король бельгійскій и принцъ Альбертъ. Подлѣ кареты ѣхалъ герцогъ Саксенъ-Кобургъ-Готскій, за коимъ слѣдовали знатныя особы и городская гвардія. Въ Фридрихсталѣ, лѣтнемъ мѣстопребываніи вдовствующей герцогини Саксенъ-Гота-Альтенбургской, собрались придворные чины и иностранные посланники, и среди ихъ вдовствующая герцогиня встрѣтила возлюб-

gieru, gdzie posąg rzeczony w dniu 2-m listopada ma być umieszczony ze stosowną uroczystością.

Anglia.

Londyn, 26 sierpnia.

Dzień dzisiejszy, jako 26-sta rocznica urodzin Xięcia Alberta, obchodzony był jak zwykle przez salwę z dział w parku i w Tower.

— Z przełożonych na ostatniem zgromadzeniu Parlamentu papierów, dotyczących przytłumienia handlu niewolnikami, okazuje się, że w przeciągu czasu od grudnia 1838 roku do grudnia 1844, wydała Anglia na ten cel 150,454 f. szt., wydatek zaś na utrzymanie potrzebnych do tego okrętów, wynosił 655,314 f. szt. W tymże przeciągu czasu stawiono przed sądy mięszane, lub angielskie sądy admiralicyjne 346 okrętów; z tych 66 przekonanych, a 280 podejrzanych o prowadzenie handlu niewolnikami. Summa ze sprzedaży osądzonych okrętów, wynosiła 107,737 f. szt., które w części rozdzielone zostały jako zdobycz, a w części przekazane mającym w tém udział rządom. W wynagrodzeniach za nieprawnie przytrzymane okręta, zapłacono 1,405 f. szt.

— Choroba kartoflana pokazała się także w znacznym stopniu w Cornwallis, i zdaje się szerzyć podobnież w różnych innych częściach kraju.

— Miasto Liverpool dotknięte znowu zostało w dniu onegdajszym pożarem, który pochłonął obszerny skład cukru PP. Parry i Ligthfool i skład bawełny P. Swainson. Szkody są bardzo wielkie, i nie zdaje się aby były zaassekurowane.

— *Morning Herald* donosi z Persyi, według listów z Bagdadu, że Perscy Xiążęta Suleiman Mirza i Timur Mirza, którzy dawniéj bawili przez niejaki czas w Anglii, zostali wraz z kilku swemi krewnemi napadnięci na polowaniu przez liczne hordy koczujących Arabów. Przyszło do zaciętéj walki, w któréj Suleiman Mirza został zabity, a Timur Mirza i czteréj inni młodzi Xiążęta ciężko ranieni. Suleiman i Timur walczyli zęszczególnym męztwem; ostatni, będąc już rannym, zabił jeszcze własną ręką 3 Arabów.

Dnia 27 sierpnia.

Morning Post utrzymuje, że w wyższych towarzystwach torysowskiego stronnictwa krążą pogłoski, iż Sir Robert Peel, na początku następnych posiedzeń Izb, uczyni wniosek względem przemiany praw zbożowych, zależącéj na tém, aby skala przemienna opłaty celnéj od zboża zagranicznego była odrzuconą, a natomiast, aby przyjęto cło stałe, które zmniejszając się z każdym rokiem, nakoniec zupełnie ma ustać.

— *United Service Gazette* zapewnia, że 16 okrętów linijowych i 8 do 10 fregat parowych ma być wyporządzonych i uzbrojonych dla obrony portów angielskich.

— Dowiadujemy się z ministerstwa spraw zagranicznych, że władze celne otrzymały rozkaz od Lorda Izby skarbowéj, aby na przyszłość zawiadamiały natychmiast rząd o wszelkich wysyłkach broni z portów angielskich do portów hiszpańskich i portugalskich.

Niemcy.

Gotha 30 sierpnia.

Dnia 28-go, Królowa Wiktorya odbyła uroczysty wjazd do Gotha. Od 6-éj wieczorem, huk dział i odgłos dzwonów oznajmiły zbliżanie się z Reinhardsbrun orszaku, który rozpoczynał oddział żandarmów. Za niemi jechał powóz rządzcy prowincyi, znakomitsza młodzież konno i strzelcy xiążęcy. W otwartym dworskim powozie siedziała Królowa Wiktorya i Królowa Belgijska, na przodzie zaś Król Belgijski i Xiążę Albert. Obok jechał Xiążę Saxen-Koburg Gotha, a za nim szły powozy ze znakomitemi osobami i gwardya obywatelska. W Friedrichsthal, letniéj rezydencyi owdowiałéj Xiężny Saxen-Gotha-Altenburg, zgromadzeni byli, oprócz urzędników dworu, posłowie zagraniczni, i w pośród nich dostojna Xiężna przyjęła swych ulubionych wnuków. Następnie odbyło się przedstawienie obcych Xiążęcych gości. Wieczór przepędzono w gronie rodzinném, a na obiedzie, oprócz dosto-

ленныхъ своихъ внуковъ. Потомъ представлялись англійской Королевѣ чужестранные принцы. Вечеръ Ея Величество провела въ семейномъ кругу; за обѣденнымъ столомъ у герцогини находились только Королева Викторія и принцъ Альбертъ. На пути, жители встрѣчали Королеву англійскую съ восторгомъ. 29 го числа, Королева англійская и высокіе посѣтители находились на празднествѣ стрѣлковъ. Празднество это началось въ 3-ри часа пополудни. Кортежъ участвовавшихъ въ семъ увеселеніи въ теченіи цѣлаго часа проходилъ предъ Королевскою трибуною. Высокіе посѣтители осматривали въ подробности домъ стрѣлковъ и присутствовали при стрѣльбѣ въ цѣль. Отъ Королевы назначенъ былъ въ награду вѣнокъ, а отъ принца перстень, которые на мѣстѣ отданы побѣдителямъ. Въ 5-ть часовъ, высокія особы отправились во дворецъ, гдѣ вечеромъ было большое собраніе. Кромѣ важныхъ чиновниковъ, представлены были Королевѣ земское начальство, училищное,— духовенство, и пр. На другой день дворъ отправился чрезъ Рейнгардсбурнъ въ замокъ Ганцбухъ, гдѣ имѣетъ быть охота. Вечеромъ, въ окрестностяхъ замка данъ будетъ великолѣпный фейерверкъ.

Мюнхенъ, 26 Августа.

Въ 2 часа по полудни, совершился обрядъ крещенія новорожденнаго принца Оттона-Лудвика-Фридриха Вильгельма. Обрядъ совершалъ архіепископъ; воспріемниками были: Король и Королева Прусскіе и Король и Королева Баварскіе. Потомъ былъ большой банкетъ, на которомъ однако Король и Королева Прусскіе не присутствовали; тотчасъ послѣ крещенія Ихъ Величества отправились въ путь изъ Нимфенбурга въ Ишль.

Италія.

Неаполь, 16 Августа.

Королевская фамилія 13 числа возвратилась изъ Палермо и немедленно отправилась въ лѣтній дворецъ Квизизана, близъ Кастельмари. 14-го числа, Король, въ изъявленіе флоту своего удовольствія, давалъ великолѣпный обѣдъ на линѣйномъ кораблѣ „Везувій“, а вечеромъ было для флотскихъ офицеровъ угощеніе во дворцѣ.

— Герцогъ Пальмелла прибылъ сюда, какъ полагаютъ, для заключенія дружественныхъ сношеній между португальскимъ и неаполитанскимъ дворами, прекратившихся по случаю войны съ Донъ Мигуэлемъ. Можно надѣятся, что отъ обоихъ дворовъ назначены будутъ посланники; герцогъ Пальмелла былъ весьма хорошо принятъ Королемъ, отъ котораго онъ везетъ письмо къ своей Королевѣ.

Съ итальянскихъ границъ, 14 Августа.

Кромѣ слуха о проектѣ бракосочетанія герцога Бордосскаго, и младшей дочери герцога Моденскаго, поговариваютъ также о брачномъ союзѣ владѣтельнаго герцога Лукскаго и сестры герцога Бордосскаго.

Испанія.

Мадритъ, 13 Августа.

Начальникъ Малаги, генералъ Карминеро, который въ этомъ городѣ ввелъ неслыханную систему ужаса (терроризмъ), отозванъ наконецъ, и вмѣсто его назначенъ фельдмаршалъ Фульгозьо, служившій въ арміи Донъ-Карлоса, до заключенія бергарской конвенціи. Штабъ-офицеръ, содержащій подъ арестомъ въ Мадритѣ генераловъ, — также карлистъ.

— Повсюду въ Испаніи удаляютъ лицъ, подозрѣваемыхъ въ неблагорасположеніи къ настоящему порядку вещей; во многихъ мѣстахъ предприняты самыя строгія мѣры предосторожности, какъ будто бы со дня на день ожидаютъ новыхъ волненій.

— Оба политическіе писателя, Корради и Перецъ-Кальво, кои по повелѣнію предсѣдателя министерскаго совѣта отвезены были въ Кадиксъ, третьяго дня прибыли сюда обратно, и снова начали, въ издаваемомъ ими журналѣ, борьбу съ министрами. Но министры поставили теперь за правило, на возгласы періодическихъ изданій отвѣчать только презрительнымъ молчаніемъ.

— Обѣ Королевы проводятъ время въ гуипуской-ской провинціи весьма пріятно. Ихъ Величества посѣщаютъ окрестности, и даже разъ посѣтили неожи-

néj gospodyni, znajdowała się tylko Królowa angielska i Xiążę Albert. Po drodze, mieszkańcy przyjmowali Królowę z oznakami najżywszéj radości. Dnia 29 sierpnia, Królowa angielska i dostojne osoby w Gotha bawiące, znajdowały się na uroczystości strzeleckiéj. Zabawa ta rozpoczęła się o godzinie 3 éj z południa, a cały orszak uczestników, wśród radośnych odgłosów, przeciągał blisko godzinę przed trybuną Krolewską. Dostojne osoby zwiedziły szczegółowo dom strzelecki, i były obecne strzelaniu do tarczy i kurka. Nagrodą od Królowéj była korona, nagrodą zaś od Xięcia pierścień, i te zaraz wygrywającym oddano. O 5 éj godzinie, dostojne osoby udały się na ucztę do zamku, gdzie wieczorem były wielkie pokoje. Oprócz członków krajowego zarządu, przedstawiono Królowéj władze miejskie, oficerów, zwierzchność szkolną, duchowieństwo i t. p. Następnego dnia dwór udał się przez Reinhardsbrunn do zamku *Tanzbuche.* gdzie ma się odbyć polowanie na grubego zwierza. Na wieczor przygotowano wspaniałe ognie sztuczne w pobliżu zamku.

Monachium, 26 sierpnia.

Dziś o godz. 2-éj po południu, odbył się uroczysty chrzest nowonarodzonego Xięcia Ottona-Ludwika-Fryderyka-Wilhelma. Obrzęd chrztu odbył Arcybiskup; a rodzicami chrzestnemi byli: Królestwo Ich Mość Prusscy i Bawarscy. Następnie była wielka uczta, na któréj jednakże nie znajdowali się Królestwo Ich Mości Prusscy, gdyż natychmiast po obrzędzie opuścili Nymphenburg, i udali się do wód Ischl.

Włochy.

Neapol, 16 sierpnia.

Rodzina Królewska powróciła tu d. 13-go z Palermo, i natychmiast udała się do mieszkania wiejskiego Quisisana, przy Castellamare. Nazajutrz, Monarcha, dla okazania flocie swego zadowolenia, dał świetny obiad na pokładzie okrętu liniowego *Wezuwjusz*, a wieczorem ugościł oficerów marynarki w swym palacu Quisisana.

— Przybył tu Xiążę Palmella, jak się zdaje, w celu zawiązania przyjaźnych stosunków między dworami Portugalskim a Neapolitańskim, przerwanych wojną o sukcesyą, prowadzoną z Don Miguelem. Spodziewać się należy, że oba dwory wyszlą wzajemnych Posłów; gdyż Xiążę Palmella był nadzwyczaj dobrze u Króla przyjęty i wiezie list Monarchy do swojéj Królowéj.

Od granicy włoskiéj, 14 sierpnia.

Oprócz wieści o projekcie małżeńskim pomiędzy Xięciem Bordeaux i młodszą córką Xięcia Modeny, słychać o podobnymże projekcie między dziedzicznym Xięciem Lukki a siostrą Xięcia Bordeaux.

Hiszpania.

Madryt, 13 sierpnia.

Dowódzca Malagi, Jenerał Carminero, który w tym mieście niesłychany wprowadził system postrachu (terroryzm) został nareszcie odwołany i zastąpiony przez Marszałka polnego Fulgosio, który aż do konwencyi w Bergara służył Don Karlosowi. Sztabs oficer, który indaguje uwięzionych tu w Madrycie Jenerałów, był także Karlistą.

— Wszędzie w całéj Hiszpanii wydalane są osoby, podejrzane o nieprzychylność dla obecnego rzeczy porządku; w wielu miejscach przedsięwzięte zostały jak najsurowsze środki ostróżności, jak gdyby co chwila obawiano się wybuchu zamieszek.

— Obadwaj pisarze polityczni, Corradi i Perez Calvo, którzy z rozkazu Prezesa Rady Ministrów zostali do Kadyxu odprowadzeni, powrócili tu onegdaj i zaczęli znów w pismie swojém walkę z Ministrami. Ale Ministrowie przyjęli teraz za zasadę, na krzyki pism peryodycznych odpowiadać tylko pogardliwém milczeniem.

— Królowe spędzają czas w prowincyi Guipuzkoa bardzo przyjemnie. Zwiedzają okolice pieszo, raz nawet niespodzianie odwiedziły chatę prostego rolnika, obejrzały całe

данно хижину простаго земледѣльца, обозрѣли все его хозяйство, пили у него отличный напитокъ изъ плодовъ; онѣ повсюду ходятъ безъ военнаго конвоя, только въ сопровожденіи Гр. Виллафранка, депутата гуипускойской провинціи. 12-го числа, въ Санъ Себастіанѣ происходилъ спускъ кораблей, 13-го бой быковъ. 14-го числа, отрядъ аллебардистовъ отправится, съ разны ми вещами, въ Санта-Агуеда, гдѣ юная Королева будетъ пользоваться купаньемъ.

15 *Августа.*

Въ здѣшней газетѣ обнародована конвенція, заключенная между испан кимъ и португальскимъ правительствами, на основаніи которой власть и преимущества консуловъ обѣихъ націй опредѣлены положительно. Конвенція эта подписана въ Лиссабонѣ 26 Іюня с. г.

— Королева выѣхала изъ С. Себастіана къ водамъ въ Санта Агвада.

— Въ государственной газетѣ напечатано постановленіе объ устройствѣ почтъ.

— Въ *El Castellano* сообщаютъ, что министръ финансовъ предписалъ отдать обратно свѣтскому духовенству непроданное его имѣніе, равно какъ и то, которое хотя было уже и продано, но еще не передано купившимъ; по этому поводу въ жур. *Tiempo* утверждаютъ, что распоряженіе это, — не только неумѣстно, но и неудобоисполнимо.

19 *Августа.*

Сегодня нарушено было спокойствіе въ столицѣ. Поводъ къ сему подала новая система взиманія податей, введенная министромъ финансовъ, г мъ Мономъ, противъ коей возставалъ уже народъ въ Каталоніи, Арагоніи и Валенсіи. За нѣсколько дней, до введенія этой системы въ Мадритѣ, депутаты отъ купеческаго и промышленнаго сословій подали министру прошеніе объ измѣненіи оной; министръ отказалъ; тогда многочисленныя толпы собрались на улицахъ и городскихъ площадяхъ; всѣ лавки были заперты, и власти почли необходимымъ призвать вооруженную силу. Напоръ конницы и ружейный огонь разогнали скопища; двое изъ жителей убиты, два офицера и одинъ сержантъ ранены. Въ минуту отправленія курьера, мадритскій гарнизонъ стоялъ подъ ружьемъ и караулы были усилены. Вызваны войска изъ окрестностей, и генералъ-капитану Мазаредо предоставлена чрезвычайная власть объявить городъ, въ случаѣ необходимости, въ военномъ положеніи. Политическій начальникъ издалъ воззваніе къ народу и предписалъ подъ строжайшею отвѣтственностію отпереть купеческія лавки. Болѣе 80 ти человѣкъ взяты подъ арестъ.

— Мѣстное начальство Пампелуны получило оффиціальное извѣщеніе, что Королева будетъ принимать въ семъ городѣ 4-го Сентября высокихъ своихъ родственниковъ, герцога и герцогиню Немурскихъ и принца Омальскаго. Генералъ Нарваэзъ приказалъ оправить въ золото два отличные Толедскіе клинка, которые предназначены въ подарокъ герцогу Немурскому и принцу Омальскому.

— На мѣсто генерала Конча, генералъ-капитаномъ Каталоніи назначенъ генералъ Бретонъ.

— Португальскій посланникъ при мадритскомъ дворѣ Г. Лима скончался 7 Августа послѣ продолжительной болѣзни, въ Бильбао, гдѣ онъ находился по совѣту врачей. Онъ болѣе 20 лѣтъ исправлялъ должность посланника.

— Королева, съ матерью своею, пріѣхала 16-го с. м. въ Мондрагонъ, и остановилась въ домѣ графа Монтерона. На другой день, Королева слушала обѣдню, которую совершалъ епископъ Калагорскій; потомъ отправилась въ деревню Санта-Агуада, и съ 8-го числа начала принимать ванны. Въ проѣздъ свой чрезъ Бергару, Королева осматривала монументъ, воздвигнутый по случаю достопамятной конвенціи Эспартеро съ Маротомъ. На пути Королеву встрѣчаютъ всюду съ большимъ восторгомъ.

jego gospodarstwo, począwszy od obory do piwnicy, i piły u niego doskonały trunek z owoców; wszędzie chodzą bez straży wojskowéj, i tylko w towarzystwie Hr. Villfranca, deputowanego z prowincyi Guipuzkoi. D. 12 miały się odbyć w San Sebastian wielkie wyścigi statków wodnych, a d. 13 walka byków. D. 14 oddział hallabardzistów z konwojem sprzętów uda się do Santa-Aguada, gdzie młoda Królowa brać będzie kąpiele.

Dnia 15 *sierpnia.*

Gazeta tutejsza ogłosiła konwencyą, zawartą między rządami hiszpańskim i portugalskim, na mocy któréj oznaczono stanowczo władzę i prerogatywy Konsulów obu narodów. Konwencya ta została podpisaną w Lizbonie 26 go czerwca r. b.

— Królowa opuściła wczoraj St. Sebastian, udając się do wód Santa Aguada.

— *Gazeta Rządowa* ogłosiła postanowienie, urządzające służbę pocztową.

— *El Castellano* donosi, że Minister Skarbu rozkazał zwrócić Duchowieństwu świeckiemu dobra jego nie sprzedane tudzież te które lubo sprzedane, niebyły jeszcze nabywcom oddane, z tego powodu *Tiempo* utrzymuje, że dekret ten, jest nie tylko niedorzecznym, ale nawet niepodobnym do wykonania.

Dnia 19 *sierpnia.*

Dnia dzisiejszego spokojność została mocno zakłóconą w stolicy. Powodem do tego był nowy systemat podatkowania wprowadzony przez Ministra Skarbu P. Mon, przeciw któremu ludność już się burzyła w Katalonii, Aragonii i Walencyi. Przed kilku dniami, gdy kolej, wprowadzenia tego systematu doszła do Madrytu. delegowani od stanu kupieckiego i przemysłowego podali prośbę do Ministra o zmodyfikowanie niektórych jego zasad; Minister odmówił. Naówczas liczne tłumy zebrały się na ulicach i placach publicznych, wszystkie sklepy zamknięto, i władza osądziła potrzebném przywołać siłę zbrojną. Natarcia jazdy i ogień z ręcznéj broni rozpędziły zgromadzenia; dwóch mieszkańców zabito, dwaj oficerowie i jeden sierżant ranieni. W chwili wysłania gońca, załoga Madrytu była pod bronią i warty podwojane. Sprowadzono wojska z okolic, i kapitan jeneralny Mazaredo otrzymał nadzwyczajne pełnomocnictwo, aby prowincyą madrycką w razie potrzeby, ogłosić w stanie oblężenia. Naczelnik polityczny wydał odezwę i nakazał pod surowemi karami otwarcie sklepów kupieckich. Przeszło 80 osób uwięziono.

— Władze miejscowe Pampelony urzędownie zawiadomione zostały, iż Królowa w tém mieście, 4-go września, przyjmować będzie dostojnych krewnych swoich, Xięcia Nemours z małżonką, oraz Xięcia Aumale. Jenerał Narvaez kazał bogato w złoto oprawić dwie wyborne szpady Toledańskie, przeznaczone na podarunki dla Xiążąt.

— Na miejsce Jenerała Concha, został mianowany kapitanem jeneralnym Katalonii Jenerał Breton.

— Poseł Portugalski przy dworze Madryckim, P. Lima, umarł 7 go sierpnia, po długiéj chorobie w Bilbao, dokąd udał się był za radą lekarzów. Sprawował urząd poselski przeszło lat 20.

— Królowe przybyły 16-go b. m. do Mondragon, gdzie wysiadły w domu Hrabiego Monterron. Królowa znajdowała się nazajutrz na Mszy św., celebrowanéj przez Biskupa Kalahory; następnie zwiedziła wieś Santa-Aguada, gdzie 18 rozpoczęła kuracyą. Przejeżdżając przez Bergarę, zwiedziły Monarchinie pomnik, wystawiony na pamiątkę sławnéj konwencyi, zawartéj między Esparterem a Maroto. Miasta, przez które Monarchinie przejeżdżają, przyjmują je z największym zapałem.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 4 го Сентября 1845 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. А. Мухинъ.